

Raadsvoorstel

Portefeuillehouder: T. Veninga		Opgesteld door: Lex Niekel, afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling & Grondbedrijf	
Besluitvormende vergadering: 18 februari 2016	Registratienummer collegebesluit: 15.26211	Raadsnummer: 2016-019	
Titel / onderwerp: Procesvoorstel "Regionale uitstraling Kern Nieuwkoop"			
Samenvatting:			

Voorgesteld besluit:

Het college van burgemeester & wethouders stelt de raad voor het volgende te besluiten:

1. Met betrekking tot de ambitie om de kern Nieuwkoop regionaal te positioneren de volgende kaders te formuleren:
 - a. Bepalen van het specifieke DNA van het dorp Nieuwkoop,
 - b. voor een breed gebied (vanaf de Zevensprong via het centrum tot aan het Meijepad),
 - c. met een brede, diverse groep stakeholders
 - d. en daarbij het proces uit te besteden aan een ervaren procesfacilitator.

2. Het daartoe beschreven procesvoorstel te onderschrijven

burgemeester en wethouders van Nieuwkoop

mr. G.G.G. Sloopers
secretaris

F. Buijserd
burgemeester

TOELICHTING

Inleiding / aanleiding

In het Collegeprogramma 2014-2018 “De kracht van de samenleving” staat de ambitie om de A-kern Nieuwkoop uit te laten groeien tot een dorp met een regionale uitstraling, verbindingen en voorzieningenniveau. Dit, omdat enerzijds in het dorp al een goede basis ligt door het brede spectrum aan voorzieningen: theater, zwembad, het Ashram college, de brede school, goede sportvoorzieningen, het bezoekerscentrum van Natuurmonumenten, het historische centrum, de cafés en restaurants en natuurlijk de natuurgebieden waaronder de Nieuwkoopse plassen. Anderzijds omdat de potentie (kansen en mogelijkheden) van dit geheel het verdient om verder ontwikkeld te worden. Bovendien heeft de kern Nieuwkoop de grootste naamsbekendheid.

De ambitie uit het collegeprogramma is uitgewerkt in de begroting 2016. Onder punt 4.2 nieuw beleid (pagina 10 van de begroting) staat het volgende:

‘Het ligt in de bedoeling om het dorp Nieuwkoop te laten uitgroeien tot een dorp met een regionale uitstraling, verbindingen en voorzieningenniveau. In 2016 zullen we met alle stakeholders de dialoog starten over de wijze waarop het beoogde doel en de hierop te ontwikkelen visie kan worden bewerkstelligt. Ten behoeve van de visievorming stellen we voor een bedrag van € 95.000 op te nemen dat kan worden aangewend voor enerzijds de inhuur van procesmatige expertise en anderzijds ten behoeve van het doen van eventueel onderzoek etc.’

Tijdens de behandeling van programmabegroting 2016 heeft uw gemeenteraad unaniem de motie regionale uitstraling kern Nieuwkoop aangenomen. In de motie verzoekt u het college om met betrekking tot dit beoogde nieuwe beleid de gemeenteraad een uitwerkingsvoorstel voor te leggen met daarin alle informatie die normaliter in een voorstel aan de gemeenteraad is opgenomen, inclusief een transparante financiële onderbouwing. Met dit voorstel geeft ons college invulling aan de motie. We hebben ervoor gekozen om het reguliere format te hanteren.

Beoogd (maatschappelijk) effect

Inwoners en toeristen maken meer gebruik van de (potentiële) mogelijkheden en voorzieningen die het dorp Nieuwkoop heeft of kan ontwikkelen.

Dit betekent:

Voor de korte (1-2 jaar) en middellange termijn (5 jaar):

Meer bezoekers en gebruikers (inwoners, toeristen en recreanten) van de voorzieningen in de kern Nieuwkoop;

Voor de lange termijn (> 5 jaar):

Nieuwkoop heeft een regionale uitstraling; de belangrijkste, bestaande voorzieningen voorzien duurzaam en op eigen kracht in een behoefte. Nieuwe voorzieningen zijn door en dankzij (externe) investeerders tot stand gekomen tot tevredenheid van inwoners, gebruikers en bezoekers uit de regio

Kader / eerdere besluiten / voorgeschiedenis

Kader / Eerdere besluiten

- Collegeprogramma De Kracht van de Samenleving
- Programmabegroting 2016
- Voorkeurslocatie huisvesting Ashram College (B&W 17.03.2015, MR 30.04.2015, BR 21.05.2015 – verworpen motie)

- Krediet nieuwbouw Ashram college locatie Nieuwkoop (B&W 15.09.2015, BR 15.10.2015)
- Motie Aar- en Amstel (BR 13.11.2014)
- Principe besluit Aar- en Amstel (B&W 17.03.2015, brief B&W aan gemeenteraad d.d. 19.03.2015, kenmerk 15.05291)
- Economische actieagenda (B&W 08.12.2015, BR 21.01.2016)

Ontwikkelingen

Het centrum van het dorp Nieuwkoop is het laatste decennium volop in ontwikkeling. Een jaar geleden is het icoon van al deze ontwikkelingen opgeleverd: het nieuwe Reghthuysplein met de haven, de woningen, het paviljoen en de nieuwe Rank.

Ook daarna zijn ontwikkelingen geïnitieerd, wensen aan het licht gekomen, of overleggen gestart, waar de gemeente in meer of mindere mate bij betrokken wordt/is:

- De nieuwbouw van het Ashram College op de locatie van het voormalige gemeentehuis
- De transformatie van voormalig verzorgingstehuis Aar en Amstel naar woningen in de sociale huursector specifiek voor ouderen
- Beschikbaar stellen van een locatie en beheer en instandhouding bewegingstuin (tuin is reeds geopend)
- De uitbreiding van de Albert Heijn (Dorpsstraat 103) en bebouwing van de gemeente kavel aan het Reghthuysplein 21-22
- De uitbreiding van de Jumbo aan het Kennedyplein
- De verplaatsing van de kinderboerderij
- Het voorstel waarbij twee nieuwe supermarkten worden gebouwd op de huidige twee parkeerplaatsen aan de Achterweg (het benedendorp). Bij dit voorstel schuiven de winkels aan het Kennedyplein op naar het Reghthuysplein. Het winkelcentrum aan het Kennedyplein maakt dan plaats voor appartementen.
- Het overleg in de werkgroep Hart van Nieuwkoop, dat is gericht op het vergroten van de belevingswaarde van het centrum.

Deze ontwikkelingen hebben alle hun impact op het –toekomstig- centrum van Nieuwkoop.

Ook de oriënterende bijeenkomst van de gemeenteraad van 24 september jl. over de toekomst van de detailhandel (zie ook de paragraaf “van buiten naar binnen”) is in deze van belang. De bijeenkomst toonde aan dat veel inwoners, ondernemers en politici nadenken over ontwikkelingen op het gebied van winkelen en detailhandel in het algemeen en voor de gemeente en dorp Nieuwkoop in het bijzonder. Tijdens deze avond was volop ruimte voor discussie. Eén van de conclusies van de avond was, dat we op zoek moeten naar het DNA van de kern Nieuwkoop. Wat is specifiek voor het dorp Nieuwkoop? Wat onderscheid Nieuwkoop van andere dorpen? En hoe kunnen we dat DNA¹ versterken?

Participatie / betrokken partijen / personen

Van buiten naar binnen

De kracht van de samenleving is uitgangspunt voor onze activiteiten, ofwel we werken van ‘buiten naar binnen’. Wij zien de rol van de gemeente als faciliteren, regisseren, duwen en zelf laten doen. Helpen maar niet overnemen. Luisteren, de vraag horen en verbinden. Weten waar je staat. Experimenteer en improviseer. Blijf volharden. Koester de partners. De oriënterende bijeenkomst van de gemeenteraad van 24 september 2015 jl. was hier een goed voorbeeld van.

¹ DNA staat voor de drager van het erfelijk materiaal; de historische identiteit.

Met dit voorstel leggen wij u een visie op het proces voor, géén visie op het eindbeeld. Dat kan ook niet bij van buiten naar binnen werken. Feitelijk is het participatieve proces op basis waarvan we invulling willen geven aan onze ambitie om de kern Nieuwkoop een regionale uitstraling te geven, dé essentie van dit voorstel.

Duurzaamheidsaspecten

Algemene zin: Het proces dat hier voorligt is gericht op het duurzaam in stand houden van belangrijke voorzieningen en het duurzaam tot stand brengen van nieuwe voorzieningen in het dorp Nieuwkoop.
Specifieke zin: Elke maatregelen die hieruit voortkomt zal op duurzaamheid worden getoetst.

Varianten met argumenten voor en tegen

Keuze 1 - Ruimte of identiteit (DNA) bepalend?

Onze ambitie om het dorp Nieuwkoop te laten uitgroeien tot een dorp met een regionale uitstraling, verbindingen en voorzieningenniveau kan op verschillende manieren worden aangevlogen. We zien in hoofdzaak twee richtingen:

Vanuit de ruimtelijke ordening

Dit is een meer traditionele richting. Doorgaans wordt in dit geval op basis van een ruimtelijke verkenning de financieel economische haalbaarheid van herontwikkeling onderzocht. Veelal worden diverse scenario's ontwikkeld en doorgerekend. Uitvoering van ruimtelijke plannen is in hoge mate afhankelijk van de medewerking van grondeigenaren, de financiële haalbaarheid, de economische kostendragers en de planologische haalbaarheid. Ruimtelijke ingrepen zijn doorgaans langlopende trajecten met een hoog risicoprofiel.

Vanuit het DNA van het dorp Nieuwkoop

Bij deze richting zijn de kwaliteiten, de gebied specifieke kenmerken en de typerende bouwstenen (het DNA) die het dorp haar herkenbaar geven leidend. Van elke voorgenomen ontwikkeling (ruimtelijk, maatschappelijk, economisch) wordt bepaald wat het effect hiervan is op de historische kwaliteit, de identiteit en samenhang hiertussen van het dorp. Is dit positief, dan wordt de ontwikkeling op gang gebracht. Hiermee wint het dorp aan onderscheidend vermogen ten opzichte van andere dorpen; het dorp wordt daardoor aantrekkelijker voor huidige en (weer) nieuwe inwoners, bezoekers en investeerders. In deze filosofie wordt een ontwikkeling die het DNA "beschadigd", niet ondersteund.

Keuze 2 - Beperkte of brede scope?

Beperkte scope

Bij een beperkte scope wordt het gebied waarnaar onderzoek en waarop vervolgacties zich richten beperkt tot het gebied tussen en rondom Regthuysplein en Kennedyplein.

Brede scope

Bij een brede scope wordt dit gebied uitgebreid:

- met het gebied in het benedenland waar maatschappelijke voorzieningen zijn gesitueerd zoals de Kaleidoscoop
- met het bebouwingslint vanaf de TIP bij de Zevensprong tot aan het zandstrand bij het Meijepark inclusief het direct aan het lint aangrenzende water van de Nieuwkoopse Plassen.

Keuze 3 - Met huidige stakeholders of verbreden in aantal en diversiteit?

Huidige stakeholders

Op dit moment wordt in werkgroep Hart van Nieuwkoop namens de winkeliers op en rond het Regthuysplein en samen met de gemeente gesproken over de mogelijkheden om meer loop te creëren naar de winkels op en rondom dit plein.

Verbreden stakeholders (aantal en diversiteit)

De huidige werkgroep richt zich sterk op het koopcentrum. Als we kiezen voor een brede scope, is het nodig om ook meer stakeholders te betrekken. Gedacht wordt aan ondernemers en belangenorganisaties uit de horeca, de toeristische sector, winkeliers, maatschappelijke instellingen, inwoners van Nieuwkoop, bezoekers aan Nieuwkoop (toeristen) etc.

Keuze 4 - Procesbegeleiding zelf doen of uitbesteden?

Zelf doen

De gemeente is leidend in de dialoog; medewerkers van de gemeente voeren de regie in het te doorlopen proces.

Uitbesteden

De gemeente faciliteert de dialoog.

Dit wil zeggen: De gemeente ontwerpt het proces (na consultatie van diverse bureaus), formuleert de opdracht en plaatst deze in de markt bij een aantal bureau's, besteedt de opdracht aan en gunt de opdracht. Het bureau dat de opdracht gegund krijgt, levert een ervaren procesfacilitator; de gemeente ondersteunt. Bijvoorbeeld op het gebied van facilitaire zaken (zaalhuur, correspondentie etc.) maar ook door het leveren van input met betrekking tot het historisch DNA en het huidig gebruik van het gebied.

Voorgesteld besluit

Het college stelt de raad voor om:

1. Met betrekking tot de ambitie om de kern Nieuwkoop regionaal te positioneren de volgende kaders te formuleren:
 - a. Bepalen van het specifieke DNA van het dorp Nieuwkoop,
 - b. voor een breed gebied (vanaf de Zevensprong via het centrum tot aan het Meijepad),
 - c. met een brede, diverse groep stakeholders
 - d. en daarbij het proces uit te besteden aan een ervaren procesfacilitator.
2. Het daartoe beschreven procesvoorstel te onderschrijven

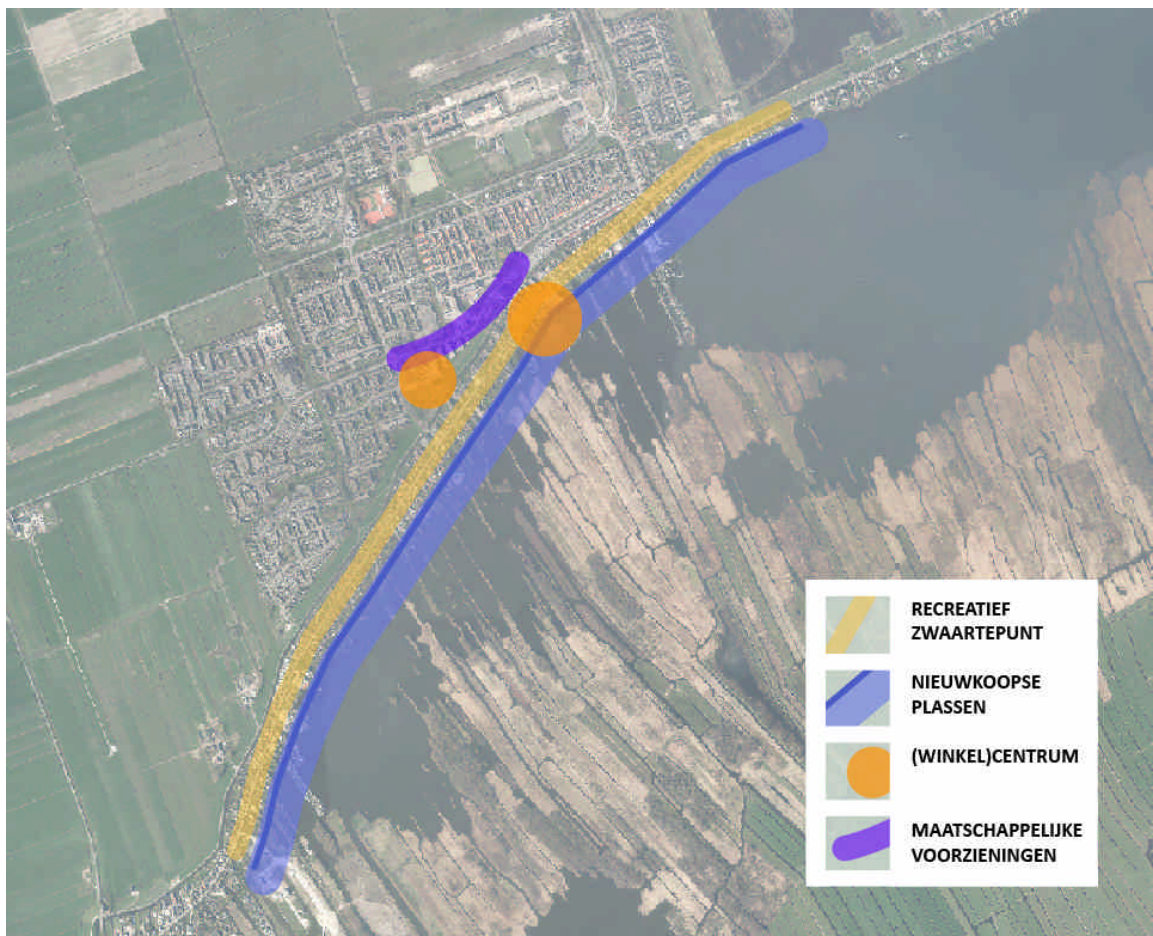
Toelichting

Met betrekking tot keuze 1.

Het college is van mening dat duurzaam succes van een dorp begint met het (her) ontdekken van de specifieke kwaliteiten, de gebiedskenmerken en de typerende bouwstenen (het DNA) die het dorp Nieuwkoop haar herkenbaarheid geven om vervolgens daarop aan te sluiten met ontwikkelingen (ruimtelijk, maatschappelijk, economisch) die dit DNA versterken. Daartoe wordt het DNA vertaald in een aantal specifieke kernwaarden voor het dorp Nieuwkoop.

Met betrekking tot keuze 2.

Zoals aangegeven is het centrum van het dorp Nieuwkoop de laatste jaren volop in ontwikkeling, met als icoon het nieuwe Reghthuysplein. Nieuwkoop heeft echter meer te bieden dan het Reghthuysplein. Veel van de specifieke kwaliteiten van Nieuwkoop zijn te vinden in het bebouwingslint dat zich uitstrekt vanaf de Zevensprong, langs het bezoekerscentrum van Natuurmonumenten, via het centrum om vervolgens te eindigen bij het Meijepark. Het lint kent specifieke kwaliteiten en (verborgen) mogelijkheden. Ter hoogte van Kennedyplein en Reghthuysplein bevinden zich in het 'benedenland' aan en in de nabijheid van de Achterweg al diverse maatschappelijke voorzieningen zoals de Kaleidoscoop. In dit gebied zijn diverse ontwikkelingen gaande en in potentie mogelijk. Reden waarom het college kiest voor een brede scope. De scope beperken tot alleen de omgeving van het Reghthuysplein is naar onze mening een gemiste kans en zal niet leiden tot de gewenste bovenregionale uitstraling van Nieuwkoop.

Met betrekking tot keuze 3.

We kiezen ook voor het verbreden van de stakeholders in aantal en diversiteit. Een logische keuze als ook gesproken wordt over een brede scope van het te beschouwen gebied.

Met betrekking tot keuze 4.

Als college geven wij er de voorkeur aan om het proces te faciliteren, maar hierin niet leidend te zijn. Wij zijn voorstander van uitbesteding om het proces te kunnen laten leiden door een hiertoe gespecialiseerde, externe procesfacilitator. Wij denken op deze wijze het beste inhoud en vorm te kunnen geven aan het van 'buiten naar binnen werken'. De "zoektocht" naar het DNA is een goede manier om de stakeholders met elkaar in contact te laten komen, de dialoog te voeren én hen te verbinden.

Het proces

Hieronder volgt een beschrijving van het proces met een globale planning. Indien van toepassing is de wijze waarop de gemeenteraad wordt betrokken aangegeven. We denken aan de navolgende stappen die in ieder geval doorlopen worden.

Opdracht aan bureau / aanstellen procesfacilitator – eind februari
Opdracht door B&W

Inventariseren stakeholders – februari – begin maart
Gemeenteraad wordt in de gelegenheid gesteld om stakeholders aan te leveren.

Vooronderzoek – onderzoek naar de status quo - maart
Via interviews en vragenlijsten wordt een beeld opgemaakt van de uitgangspositie. Wat is de instelling, de stemming, de mentaliteit van de verschillende stakeholders? Wat houdt hen wel en wat houdt hen niet bezig? Welke belangen spelen er?

Onderzoek verleden & heden – april, mei – rapportage van bevindingen naar de gemeenteraad
Via deskresearch en gesprekken wordt een beeld gevormd van Nieuwkoop: waar stond en staat het dorp voor? Wat maakte en maakt Nieuwkoop uniek? Het gebied wordt in kaart gebracht; welke historische kwaliteiten willen we zeker meenemen naar de toekomst?
Met stakeholders wordt het gebied letterlijk bezocht. Wat ervaart men hierbij. Welke beleving heeft men?

Gewenste toekomst – mei – juni – juli
Via een creatieve sessie(s) wordt samen met de stakeholders de kernwaarden (samenstelling DNA) van het gebied bepaald en kort, krachtig en aansprekend omschreven; de kernwaarden moeten namelijk wel overgedragen kunnen worden in beeld en woord. Daarna wordt de gebiedsidentiteit doorvertaald naar concrete ideeën.

Vaststelling – september of oktober – vaststelling door de gemeenteraad
Alle inzichten en resultaten worden samengevoegd in een eenduidig, werkbaar en gezamenlijk gedragen visiedocument. Het visiedocument wordt ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad

Vervolg (geen onderdeel van dit voorstel aan de gemeenteraad)- tot minimaal 1 jaar vanaf vaststelling
Samenwerking tussen stakeholders moet leiden tot het daadwerkelijk implementeren van de te ontwikkelen ideeën. Om de energie en samenwerking vast te houden, is het belangrijk dat, na de vaststelling van het document, de gemeente en stakeholders regelmatig prikkelende bijeenkomsten houden die zijn gericht op het uitvoeren van ideeën en initiatieven. Ook is het heel belangrijk dat goed wordt bewaakt (taak gemeente) dat alleen ideeën worden uitgevoerd die aansluiten bij het DNA. Zo worden de specifieke kwaliteiten van de kern Nieuwkoop versterkt alsook de belevingswaarde van het dorp Nieuwkoop in de regio.
Uiteraard blijft de gemeenteraad betrokken bij het hierboven beschreven vervolg. In een vroegtijdig stadium zullen daartoe agendavoorstellen worden gedaan aan de agendacommissie van de gemeenteraad.

Kanttelingen / risico's en beheersmaatregelen

Beschrijving proces

Het proces is in hoofdlijnen in dit voorstel beschreven. Daar passen twee kanttekeningen bij. Ten eerste kan het nodig zijn om het proces gedurende het traject bij te sturen. Dit is met name een consequentie van het van buiten naar binnen willen werken. Dat geldt ook voor de te behalen planning.

Ten tweede zullen de diensten van de facilitator door het college moeten worden aanbesteed. Daarbij zullen de diverse bureaus elk hun eigen specifieke accenten willen leggen, gebaseerd op hun eigen werkwijze en unieke ervaringen.

We vinden het belangrijk dat de gemeenteraad goed is aangesloten op het proces. Zeker als dit leidt tot andere inzichten en er een proceswending nodig is. We nodigen bij aanvang de gemeenteraad uit om stakeholders aan te dragen, waarbij we opmerken dat het aantal stakeholders wel gemaximeerd zal zijn om het proces werkbaar te houden. Binnen het project worden stakeholders op verschillende wijzen betrokken. Bijvoorbeeld intensief in het beschreven proces of juist meer op afstand via een interview. Natuurlijk is het ook mogelijk dat in verschillende fasen verschillende stakeholders meer of minder intensief worden betrokken. De geselecteerde facilitator krijgt de ruimte om zelf een representatieve doorsnede van stakeholders per procesonderdeel samen te stellen. Suggesties vanuit de gemeenteraad gedurende de loop van het proces kunnen natuurlijk altijd worden ingebracht.

De periode tussen ons collegebesluit (12 januari) en uw raadsbesluit (18 februari) benutten we om een aantal bureaus te benaderen. Mocht dit leiden tot een ander inzicht op het te doorlopen proces, dan melden wij dit tijdens de vergadering van de gemeenteraad op 18 februari.

Begrenzing gebied

De begrenzing die nu wordt voorgesteld is niet "in beton gegoten". Blijkt tijdens het proces dat aanpassing gewenst is, dan is dit mogelijk.

Reactie vanuit andere kernen

Tijdens de oriënterende vergadering van de gemeenteraad van 24 september 2015 zijn kritische kanttekeningen bij deze ambitie geplaatst door ondernemers uit andere A-kernen. Ondernemers zijn bang dat de ambitie ten koste zou gaan van de voorzieningen in hun kern.

Het college begrijpt deze reactie. We hebben deze ambitie specifiek geformuleerd voor Nieuwkoop, omdat dit dorp onmiskenbaar specifieke kenmerken heeft die de andere drie A-kernen niet hebben. Deze specifieke kenmerken zijn benoemd in het collegeprogramma en in dit voorstel. Sinds de vaststelling van de A-kernen, voeren we een consequent beleid. Dit beleid vertaalt zich onder andere in woningbouw in de A-kernen en waar mogelijk en noodzakelijk investeren we in de centra van deze kernen (bijvoorbeeld extra parkeerplaatsen in Nieuwveen; nieuwe winkels, woningen en parkeerplaatsen in Ter Aar) Ook willen wij Integrale Kindcentra realiseren in Ter Aar, Langeraar en Nieuwveen. Onze ambitie om de kern Nieuwkoop een regionale uitstraling te geven, gaat dus niet ten koste van onze ambities en inspanningen voor de overige (A)-kernen.

We delen de veronderstelling dat de regionale positionering van Nieuwkoop ten koste gaat van andere kernen binnen onze gemeente niet. Anticiperen op de regionaal positioneren van het dorp Nieuwkoop biedt mogelijkheden voor de andere kernen in onze gemeente bijvoorbeeld op het gebied van waterrecreatie en b&b, (dorp Nieuwkoop zien, omliggende dorpen ontdekken)

Financiële en juridische gevolgen

Financiële consequenties visievorming

In de begroting is een budget van € 95.000 beschikbaar gesteld. Dit budget is voldoende om het proces te doorlopen inclusief de vervolgfase van het proces. Daarbij resteert naar verwachting ook nog ruimte in het budget voor onderzoek (indien gewenst). Daarbij past de kanttekening dat er op het moment van schrijven (eind december) van dit voorstel nog geen offertes zijn aangevraagd. Gunning vindt plaats na besluitvorming door de gemeenteraad.

Financiële consequenties a.g.v. het uitvoeren van het visiedocument

Hierover kan nog niks concreets worden opgemerkt. Enerzijds kennen we de uitkomsten van de visie niet, anderzijds zal het uitvoeren van het visiedocument (of onderdelen daarvan) afhankelijk zijn van de op dat moment geldende financiële mogelijkheden en kaders. Duidelijk is dat er op dit moment binnen de begroting geen financiële middelen zijn gereserveerd.

Aan de voorkant investeren in grootschalige ruimtelijke ingrepen sluit ons college op voorhand uit. Niet uitgesloten wordt, dat als resultaat van het proces aan de gemeenteraad wordt gevraagd te investeren (bijvoorbeeld in relatie tot het parkeren). Uiteraard nadat nut en wenselijkheid zijn aangetoond op basis van het DNA en de financiële mogelijkheden aanwezig zijn.

Bijlagen

Advies meningsvormende raad | 4 februari 2016

De raad heeft voldoende informatie om een besluit te nemen. Het wordt een discussiestuk in de volgende besluitvormende raadsvergadering op verzoek van de VVD.